

מציבה התקירה

מפי הראיונות	ראיונות
2	האם
2	האב
3	הייל (16)
2	האח (13), האח (11), האם והייל
4	האם, האב, הייל
1	אב האם (מר בראון)
1	אם האם (גבי בראון)
1	אחותה המבוגרת של האם ובעלה (הזוג בלייק)
1	אחותה הצעירה של האם ובעלה
1	האם, האב, אם האם והייל
—	
18	

מציבה זה מייצג 18 שעות ראיון. 14 שעות ראיון הוקלטו.

המצב המשפחתי

זוהי משפחה מן המעמד הבינוני-בינוני. מר קינג הינו בינומיאני. הוא נולד וחונן באוסטרליה. שם נשארה כל משפחתו. במקרה שלנו קיימים אס-כנ, קשרי משפחה רק מצידה של הגברת קינג.

אפשר להתייחס אל סבה של גברת קינג כאל מייסד הענף הזה של המשפחה. מוצאו של הסב — ממעמד העובדים. הוא צבר הון תגון, והעביר אותו לבכורה משולש בנותיו, מאחר שלא היו לו בנים. היחה זו הדודה הרחוקה של אם החולה. דודה זו מהזקקה עכשיו באונק חסות של המשפחה. הסבתא מצד האם היחה הבת השנייה (אחרי הבת הבכירה) וכך היחה גם גברת קינג. הסבתא מצד האם הרגישה תמיר, שאחותה הבכירה דחה אותה, והיא העניקה רק זמן קצר לבת הבכירה שלה. מכל מקום — התפתח קשר אמיץ מאוד בינה לבין אמה של הייל. נראה להלן כמה מיוחד במינו היה קשר זה.

לסבתא מצד האם — למרות הצל שהוטל עליה על-ידי אחותה הבכירה —

10. משפחת קינג

התקירה העיקרית של המשפחה הזאת ארכה שנהיים. במשך הזמן הזה גלינו ללא הפסק על המשפחה תגליות חדשות. תמונה חדה ומובנת על המצב המשפחתי, שבו היחה הייל נחונה, נתאפשרה רק אחרי שראינו את תוריה של האם, את אחותה ואת בעלה של האחות.

הקדמה

עד כמה מוצננות החתונות הסיוופרניות של הייל והתנהגותה על רקע הנתגה והשיטה במשפחתה?

לפנינו הסינתזה של הפרספקטיבות חרבות.

פרספקטיבה קלינית

הייל היא בת 16. היא אושפזה בבית-החולים במצב קטטוני. היא לא אמרה דבר. היא לא זזה, ולא אכלה. היא נראתה נפחדת מאוד. כשהתחילה לדבר, לחשה, שהיא פחדת שאמה רוצה להרעיל אותה או להיפטר ממנה באווה אופן אחר. היא חשבת, שהנערות בכית-הספר אמרו, שהיא טיפשה ומטומטמת, ושהיא רוצה להרוג את אמה.

תוך שלושה חודשים יצאה הייל מהמצב הזה, והגיעה לכך שהיא נחשבה בעיני הוריה נורמאלית כרגיל.

התקירה שלנו נערכה בתקופה של החלמה יחסית, בתקופת משבר שני, שהיה פחות תמיר, ובתקופה שנייה של החלמה חלקית.

המריאזין: אני מסיק מכך, שאתה באמת רואה את חרתגך ואת חותמתך כמפריעים. אם כך, עד כמה אפשר לזון איתם בבעיות כאלו?

האב: טוב, ככל שהם יכולים הם נורמים לכך שאשתי לא תצא איתה ועם המיטפתה לחופשה, אבל היא עומדת על כך, שנוצא לחופשה עם אביה ועם אמה. כמו שאני אומר — במונח מסויים זהוהי הבעיה השנייה.

המריאזין: כן, זה באמת חשוב מאד.

האב: זה מזור. כלומר, אחרי המלחמה אני יצאתי דווקא עם כולם אבל אחרי-כך התלמתי, שזה קצת יותר מדי, שאם היא לא תצא איתי ועם הילדים (צודק קלות), לא אצא איתם בכלל, ולמעשה, בדרך-כלל אני גם אינני עושה את זה, למרות שאני מוכן בתחלת לעזור — אחת יודע, עד כמה שאני יכול — בסידורים שלהם.

המריאזין: והאם פירושו של דבר, שאתה פשוט נשאר בבית?

האב: כן, זה נכון.

לא תדברו היטב, שאין זה משנה כלל מה הוא עושה.

הוא עוב את הכית למונחמה בתחושה של הישוב, אבל אז חזר, כי הוא הרגיש התחייבות כלפי הילדים, ורצה "לנסות להציל אותם מהמצב עד כמה שאפשר".

ובכל זאת — עד כמה שאנחנו יכולנו לשפוט, לא יכול היה מר קינג להשפיע בצורה אפקטיבית כלשהי. כשהיה במצב שבו יכול היה לנקוט עמדה, פחד תמיד לעשות זאת; בעיקר, כך אמר, בגלל שהרגיש, כי אשתו עלולה להישבר אם ינפק את המערכת המשפחתית, שהתבססה כל-כך על יחסיה הקרובים עד לייאוש עם אמה.

כאשר השוינו את המשפחות הסכיזופרניות וזו לזו, התרשמנו, שאלו הן מערכות סגורות באופן יחסי, ובמערכת המשפחתית סגור במיוחד החולה בעתיד. משפחת קינג היא דוגמה מובהקת למיקרה כזה.

היידל היתה נתונה במערכת קשרים מיוחדת במינה, המורכבת מאמה, מסבתה, ומסבתה, אפילו קשרים עם אחיה הצעירים ועם אביה היו אסורים לה או בלתי רצויים.

גברת קינג ואמה אסרו על מר קינג לצאת לכך עם היידל. לדבריהן, "אני אפשר לסמור עליך" למה הן התכוונו? נשאר זאת לדמיון.

מאז התחילה היידל ללכת לבית-הספר, ליווה הסב את היידל אל שעריו של

יש אימפריה משלה. אימפריה זו כוללת את בעלה של סבתא ואת משפחת קינג. הבעל לא עבד למעלה משלושים שנה, והוא נחשב על-ידי כל המשפחה לנתון תחת שליטתה הרגשית והכלכלית המחולטת של סבתא.

לפי ד"ר שלה, של בעלה ושל אחותה הבכירה, היתה לאמה של היידל תאווה עזה לעלות על אחותה הבכירה. בין השאר — בתזית אחת עם אמה — שאפה אמה של היידל להטות את הון המשפחה מתחום האחות הבכירה (דודתה של האם ואחותה של הסבתא) לתחום האחות השנייה (היא ואמה). פירושו של דבר היה, שהנכד הראשון הבכור יהיה זכר. ואכן, היא נישאה לפני אחותה הבכירה, והביאה לעולם את הנכד הראשון. לרוע המזל, הייתה זו ילדה — היידל. גברת בלייק, שנישאה כמה חודשים אחריה, הביאה לעולם את הנכד הזכר הבכור, חודשים אחדים לאחר הולדתה של היידל, וכמוכן, לפני שגברת קינג יכלה להביא לעולם את ילדה השני (הילד השני היה בן). גברת קינג ואמה ספגו במרידות את המכה הזו בכל עוצמתה, והן המשיכו להרגיש ביתר עזו עד כמה רע מזול. גברת קינג הרגישה גם, שדודתה ואחותה הבכירה מעולם לא סלחו לה על שנישאה ראשונה: מרגע הולדתה של היידל, הקלו השתיים (הדודה מצד האם וגברת בלייק) ראש בערד שתייהן — שלה ושל היידל.

הערכות כאלו — עד כמה שיכולנו לאוספו על-פי ידיעתה הישירה של גברת בלייק — הן חסרות כל תוקף. ובכל זאת הן מוסיפות צבע לדעתה של גברת קינג ולדעתה של אמה עליה. מכל מקום — הן שומרות כל זאת לעצמן, ונראה שגברת בלייק כלל אינה ערה לעוצמת הרגשות המעורבים של אמה ושל הגברת קינג כלפיה, ולעוצמת הרגשות המעורבים שלה כלפיהן. למרות שמר קינג אינו יכול שלא להיות ער לקשר החדוק שבין אשתו לבין אמה, הרי — אם להאמין עכשיו לה ולאמה — אין הוא ער לעובדה שהיא נישאה לו בעיקר בגלל אינטריגות משפחתיות. לאחר חתונתם, לא עזבה גברת קינג את אמה, והם לא יצאו כלל לירח-דבש. היא הסכימה אפילו לגור איתו, רק בתנאי שישגי בית פרויק מעבר לרחוב — מול בית הוריה. אחותה הבכירה מאמינה, שלא עבר יום אחד בו לא ראתה גברת קינג את אמה. השכנים מתבדחים: "מתי תוקם מינהגה בין בתיהן?" מעולם לא יכול היה מר קינג לגרום לכל שאשתו תצא איתו לחופשה. בדין תמיד הבכירה — לצאת לחופשה עם אשתו ועם הוריה או לצאת לחופשה בעצמה. הוא בחר באפשרות האחרונה.

האב: כל הזמן היא הייתה יותר תחת השגחה מבוגרים, כשסבא שלה פוגש אותה —
האם: (מפסיקה) אה, היא הייתה. זה מצא תן בעינינו. התכוונתי, וזה היה — זה
 היה משתן, שאבי יכול היה לעשות, התכוונתי, אתה יודע, הוא אהב ללכת
 לטייל, אתה יודע.

הייל: זה לא מצא תן בעיני.
האם: לא — בסדר.

האב: לא מצא תן בעיניך, שהוא בא? לא, אני הרגשתי, שאולי ילדות אחרות
 עלולות לחשוב, שזה די מוזר אם סבא בא לפגוש אותך.

האם: אמרת, שאת לא אהבת לבוא לבד באוטובוס.
הייל: לא, אני, לא היה לי איכפת לבוא הביתה.

למרות הדרך, שבה חנקו אותה האם וסבא, הפרידו אותה אפילו מאביה
 שלה, והתה המנהגותן באותו זמן מלאה סתירות.

אביה הואשם גם על שנתן לה גם יותר מדי זמן וגם פחות מדי זמן, למרות
 שלא הורשה להיות עם הייל. אמר, למשל, שהוא מקלקל אותה.

המראיין: אמרת, שהיו לה שתיקות של זעם. מה עשית את או מה עשה בעלך
 במצב כזה של שתיקה? אולי התנהגת עם זה?

האם: אני מפחדת, שעובתי אותה לבר, אני חושבת.
המראיין: את עובת אותה לבר. ובעלך?

האם: טוב, אני חושבת, שאם בכלל, אז הוא קילקל את הייל יותר מאשר את
 הבנים, בעצם. אני חושבת, שהוא היה ניגש אליה לפעמים לספל כזה, אבל —
המראיין: איך הוא טיפל?

האם: טוב, אני חושבת שהוא ניסה לדבר איתה, משהו כזה באמת. לקחת אותה
 הצידה ולשאול איכשהו על מה היא זועמת.

אביה, כמו אמתי, הביע אמביוולנטיות עזה ואכזבה ביחסו אל הייל. בנוכחותה
 קרא לה "ברווזון מכוער, שמנה, מגושמת, חסרת תן או קסם תכתי".

האב: היא אינה חסרת שכל לחלושין.

בית-הספר ובחזרה משיש. זהו אחד מתפקידי העיקריים. הוא היה גם לקוח אותה
 אל בית-הספר של יום-ראשון ומאז — זו הייתה התוספת המיוחדת היחידה,
 שהותרה לה מחוץ למסגרת המשפחה.

מעולם, במשך כל ימי חייה, לא הריש לה אפילו דבר פגוש כמו יציאה אל
הרחוב ללא ליווי. מעולם לא פגשה ילדות או ילדים מלבד בבית-הספר, או בבית-
 הספר של יום ראשון. מעולם לא הביאה חברה או חבר לביתה. המסגרת חנומה
 למעשה כמו אצל אמה ואצל סבתה. השתיים הללו כמעט שאינן מדברות אף עם
 אדם אחד. מר קינג חושב, שכל זה אינו טוב להייל, אבל יזה קשה מאוד, והוא
 אינו רואה מה הוא יכול לעשות בעיניו.

לגברת קינג הייתה הצדקה אחת למצב בלתי רגיל זה. היא טענה, שזה מה
 שהייל רוצה. היא מרגישה, שהיא מבינה את הייל, כי היא מרגישה כמו הייל.
 היא אינה מתאוה כלל לברוח מאמה, והיא מנחה, כי גם הייל אינה מתאוה
 לזאת. לדעתה, הייל, כמה, אינה רוצה בחברים: אין היא אהבת לפגוש אנשים,
 ללכת אל בית-הספר או לחזור ממנו לבדה או עם ילדות אחרות. היא גם משערת,
 שהייל אינה אהבת את בת דרחה, ומקנאה בה.

הערכות אלו נאמרות תוך אטימות גמורה לדעותיה של הייל. הייל סברה
 בדיוק ההפך!

האב: כן, המשפחה ככה קשורה כל-כך, סבים וסבתות ובני-דודים וכן הלאה;
 חשבת, שאולי לא עודדנו די את הייל להתחבר, לא עודדנו די עניין מחוץ לחוג
 המשפחה. חשבת, אם זה יכול היה להיות מרכיב נוסף. אני חושב, שבתכרח
 מבוגרים או אחים הגנו יותר מדי על הייל. אני חושב, שזה נכון. לא, סיביל?
האם: טוב, את זה אני לא יודעת. אני חושבת, לדעתי, מעולם לא נראה היה
 שהיא רוצה לצאת בעצמה כמה.

האב: לא, זה נכון, התכוונתי לך, שהיא הייתה חוזרת הביתה באוטובוס; התכוונתי
 לך שלשתיים קרובות אבך —
הייל: זה לא מצא תן בעיני.
האב: לא?
הייל: לא.

מאוחר יותר:

והיה זה כדי לפנק את האם יותר מאשר כדי לפנק את הילדה. הזמן הוחרד שבו ראיתי אותה מתעוררת ממש היה כשדירברה על בניה, וזה עיצבן אותי ביותר. האב — הוא זיכר בקול מנוונוני, חצי מתזמן במחילות, וזה היה הכול פשוט, טוב, אתה יודע, "אני מוכרח לעשות משהו. הרופא רוצה שאני אדבר", ואילו לא הניע אותו הרופא לדבר, לא היה נאמר שיש כלל משולו שונה. האם לא נראתה מודאגת, שהייל לא אכלה; היא דאגה יותר לבנים, היא ישיבה עם הנבים כשאכל את ארוחתם, אפילו למרות מחלתה של הייל — הפעל אמר, שווחי חוננה לקויה, והם לא נראו מודאגים בגלל שהייל לא אכלה. האם השמיעה צחוק קל, היא באמת לא — היו פעמים שהיא לא נראתה בכלל מודאגת. אני לא יכולה להבין, מה היא חשבה למצחיק כל-כך. האם אמרה, שאינה יכולה לישון. היא הלכה למיטתה של הייל, אבל לא יכלה לישון — איד אם יכולה לישון. אם הילדה שלה חולה ומופלעת — אני הייתי רוצה להרגיע את הילדה. והיא השאירה אותה עם סבתא, ולקחה את הבנים העירה. ברור היה שהייל חולה, והיא מסתובבת אחריה ומסתכלת בה בצורה מזוהה. האם אמרה, שזה אינו מצאן זו בעיניה — איד שהייל הפלטה בה. והאב צילצל אז לגיסו, והגיס אמר, שהיא חולה, וזה היה ההלך שלי — הוא לא חשב, כנראה, שהוא צריך לעשות הרבה בעניין. וכשהאם ישיבה עם הייל, היא נשמעה כאילו היא גבורה גדולה ששלטה את זה, בעוד הילדה כל-כך — מרגישה מותר ונראית מוזר.

מר קינג אמר, שהוא חושב כי אשתו כועסת בגלל שהיא לא יכולה ללדת עוד תינוק, יותר מאשר בגלל העובדה שהייל חולה. לדבריו, היא האשמה את הייל בזה וכדברים אחרים שלא "הסתדרו", ועכשיו היא החליה להיות ממש נגדה.

מר קינג, בכל-אופן, למרות שהופיע כהגיוני מבין השניים, אינו סותר ואינו מכיר בהצטרפותו פחות מאשר אשתו. בעודו מדבר על חשיקתה של אשתו לילד נוסף, מעורפלים דבריו בצורה קיצונית, אפילו באשר לאפשרות, שהיא היתה בהריון לאחורונה. אולי אשתו עברה הפלה, אבל כן — "איתי לא התייעצו". יתכן שאשתו אירגנה הכול בינה לבין אמה ואחותה הכבירה. מכל מקום — היתה זו אשמתה של אשתו שלא היו לה ארבעה ילדים. שוב, באומרו, שאשתו היתה נגד הייל, הוא מדווח, שמאז ה"התמוטטות" הראשונה של הייל, היא ישיבה אותה. היא אומרת לו, שהיא עושה זאת בגלל שהייל קוראת לה כלילה. מר קינג מפסק בכך, ואומר, שהתנהגותה של אשתו היתה בתשובה לצרכים שלה עצמה — יותר מאשר לצרכיה של הייל.

גברת קינג היא היסטורית בצורה גסה, מצחיקת, בלתי חכומית, פריגידיית, סובלת מחדרות רכות, שבהן היא מטפלת על-ידי התבצרות בתוך עצמה. היא

האם: כשכל המשפחה שלך רואה כל-כך הרבה חסרונות בילד, קשה שזה לא ישיפע עליך.

ובכל זאת — אמה אומרת, שאין היא יודעת מהיכן בא להייל הרעיון שהיא לא חכמה. אולי זה בגלל הנערה בכית-הספר, שקראו לה טיפשה. היא ובילה אמרו לה תמיד לא לדאוג מבחינות, והם לא הניחו לה לנסות ללמד בחינות, כי לא רצו לגרום לה מתח.

האם: באופן אישי אני חושבת, שהיא בהחלט חכמה, אבל זה לא בולט — אם הבנת למה אני מתכוונת (צחוק קל). היא אינטליגנטית והידיעה הכללית שלה, הוויכוחן ודברים כאלה הם טובים מאוד. היא לא טובה בחשבון או משהו כזה.

גברת קינג מעולם לא חשבה, שהייל אינה מאושרת. מוכן הייל היתה נכנסת למצב-צרות קודרים, אבל זה היה בגלל שתמיד קינאה באחיה הצעירים. אמה לא יכלה להבין, מדוע הייל היתה כזאת, כי "באמת" כל תשומת-הלב היתה בה. למעשה, אמה, היתה הייל די מופונקת. לא גברת קינג פונקה אותה, מאחר שהיא לא פינקה אף ילד אחד מילדיה. היה זה סבא שפינק אותה, ו"כל האחריים". אולי ביילה הרגיו את הייל. משולם לא התנהג עם ילדיו כמו שאב צריך להתנהג. משולם לא היתה גברת קינג קרובה כל-כך להייל. היא היתה קרובה יותר לבנים, אבל זה רק היתה בגלל שהייל היתה ילדה כזאת, שקשה להציא ממנה משהו. לעיתים קרובות היא בכחה בשקט לעצמה, ואז ניסתה גברת קינג "להוציא ממנה משהו", אבל זה היה ללא הצלחה. מר קינג היה קרוב להייל יותר ממנה.

עד גיל 10 היתה הייל די סרבנית, אבל מאז לא היה לאמה כל קושי איתה. עמדתה של גברת קינג כלפי הייל שקפה אמביוולנטיות כזאת שהפריעה מאוד למי שהבחין בכך. מתח-גיסא היתה הייל "מוזגת יתר על המידה" ומאידך-גיסא — התעלמו מקיומה ונהגו בה רחוק קר.

בהיותה נמונה במצב קסטוני, ערכה אחות המלחקה תצפיות באם, באב וכתב ביחוד. להלן אכתובתיה.

אני הרגשתי, שהיום אחי-הצעירים האם נורא לא התעניינה בהשונותה של הייל, והאב נראה מחוסר מפניה. הילדה שכבה על המיטה, ואני רציתי לנחם אותה בעצמי. האם ישיבה וקופה לגמרי, ורק חושיטה לה יד. היא פשטה ידיים פחות או יותר כלפי חילתי, אבל באמת

אני חושב, שהם סופרו לה משהו — משהו הגורם לה לשנוא אותי ולהרגיש שזה תכול באשמתה. היא הייתה ציפורי הקטנה, והכשיו שלי, ועכשיו הם לוקחים אותה וסוגרים אותה. היא הייתה צריכה להיות בחוץ בשמש ובשדודת. היא הייתה צריכה ללמוד להשתמש בכנפיים שלה. היא הייתה שרה כל-כך מתוק, הציפור הקטנה שלי. היא הייתה כל-כך עליוה, כל-כך מלאה חיים. ואן, בהדרגה, היא נעשתה שקטה. קרו דברים, שלא הבנתי אותם. היא היתה מספרת לי הכל: היא הייתה החיים שלי, אבל אז היא התחילה לפחד, ועכשיו היא אינה רוצה בי עוד. היא אומרת, שהיא שונאת אותי. לעולם לא יידע אף איש אחד מה אני מרגיש, אף איש אחד לא ידע מה עובר עלי. אני שואל את עצמי, למה היא שונאת אותי, למה היא פוחדת לדבר איתי עכשיו. אני רק יודע, שהיא הייתה צריכה להיות חופשית, לנסות את הכנפיים שלה, אבל הם משתמשים בי כדי להשגיח עליה כמו על אסירה." היה עליי להפסיק, כדי לקחת שוב ושוב את אפי, ובעשותי כן תשחתקי. כשבסקשתי אותו להמשיך, ענה רק: "אני משתדל לא להגיד את אפי, ובעשותי כן תשחתקי. כשבסקשתי אותי להמשיך, ענה רק: "ענה, שלא היה אכפת לו כלום, לו רק הייתה מדברת איתו שוב.

קרוב לוודאי, שהייתי אותו לבד רק עשר דקות, ואן נראתה גברת קינג בעד חלונות המסדרון, ממהרת לאורך צידו השני של הכביש אל בתה של אמה. מר בראון, שקט עתה, העיר: "עכשיו היא תלך לשאול על הביקור שלך." היא שמה שם כחמש דקות, ואן נראתה שוב חוצה את הכביש, הבריחה. היא נכנסה, תוך התעלמות מוחלטת מאבתי, וזה עוב מיד את החדר. נכנסנו לחדר המגורים. הייגל, שהייתה שם, בשלחה למטבח. היא הלכה ללא רצון אבל בציינונות, הרבה יותר כמו ילד החולך למיטה.

אינה יודעת, למשל, אם היתה לה אורגאזמה או שיא, היא אינה בטוחה אם בעליה מקיים איתה יחסים-מיני "כראוי" או לא; היא אינה בטוחה אם הוא משתמש באמצעי-מניעה או לא. ואם הוא "גומר" בחוץ או בפנים.

מאז בישוואיה כמעט שלא הייתה מחוץ לבית ללא ליווי אמה או אביה — מלבד ביקור בתנויות המקומיות. יש לה פחדים גדולים מנסיעות או מפגישות עם אנשים. היא סבורה, שאנשים מביטים בה ברחוב, והם מעירים עליה הערות מעלילבת.

כשמתכווננים ב"התמוטטויות" של הייזל בתוך ההקשר המכלול הזה, הן נעשות מובנות יותר, כאשר מבינים כי כל הורה טופל ודוחה בעת רעיונה אחת רגשות אמביוולנטיים כלפיה. כל אחד מן ההורים דוחה את הסברה שהוא טופל על הייזל רגשות שכאלה, וטופל על האחר שהוא דוחה רגשות אלה.

במובנים מסויימים — תזמות הפאטחית ביותר בכל המשפחה הזאת היא של הסב. שמרו עליו שלא יעמוד בדרךנו, וכך אפשר היה לראותו פעם אחת. כמו שאמרה סבתא: "למה אתם רוצים לראות אותו, הוא לא יכול לספר לכם משהו, שאנני לא סיפרתי לכם?"

אבל קרה המיקרה, ואחד מהצוות שלנו הקיש על דלתה של משפחת קינג.*

* מדו"ח שנעשה בביקור בית.

... לאחר שהת קלה, נפתחה הדלת עלי-ידי איש קשיש, לבוש במעיל גשם גפרדין, וסוודר לצווארו. הוא נראה מהסס אם לדבר איתי. גברת קינג יצאה לקניחה; היא תחזור עוד מעט, אם תרצה לחזור מאוחר יותר. כדי להיכנס הביתה, ביקשתי לראות את הייזל לרגע. היא שמעה ובהה מהחדר, מחויכת, "אה, זה אהה", היא הוסיפה, כאילו אינה בטוחה אם להמשיך או לא ואת, כשהיא מחויכת אלי, הסתובבה חזרה לחדר. הסב, שממנו התעלמה לחלוטין, אמר בעצב: "עכשיו היא אינה נשארת איתי בחדר אחד. זה נורא, נורא; אבל אם היא רוצה ככה, אז אני מנסה לא להראות לה כמה כואב לי הדבר. בשבילם השתחלתי תמיד להשלים עם הכל." הוא לא מחה את התענות, שזלגו לאורך הקמטים שעל פניו הקטנים והעגולים — אולי כאילו הוא רגיל לתן מרי מכרי לשים לב. פעם הוא היה, כנראה, איש קטן ועליו, דומה לציפור אדום-החזה, שצבעיה ועיניה נוצצים. עדיין יש לו לחיים אדומות ושפם אדום, לא טבעי — קרוב לוודאי — אלא צבוע מעישויו. הוא לא יושב ולא תומך אותי לשבת. התרשמותי, שהיא יכולה לשמוע תכול, אמרתי (סבה חרש מעט, אולם הוא חינכסי למרות שידעתי, שהייזל יכולה לשמוע תכול, אמרתי) שאלתי אותו מדוע עצמו מדבר ברופא — אי-אפשר להתמקד את ההתמנות לדבר איתו. שאלתי אותו מדוע לא רצתה הייזל להיות איתו בחדר אחד. "היא חושבת, שזה אני מחזיק אותה כמו אסירה.